

Vogeltripverslag: NO –Polen 1-11 mei 2002

- Białowieża oerbos
- Siemianówka reservoir
- Dojlidy vijvers
- Biebrza rivier en moerassen

Roos Deman en Guido Desmarests

Inleiding

Op zijn excellente informatieve website <http://www.birding.gt.pl> weet Jerzy Dyczkowski als geen andere het vogel-Mekka van NO-Polen aan te prijzen. Wij kunnen alleen maar getuigen: hij doet geen afbreuk aan de waarheid. Een gevarieerd biotoop van het enige in Europa nog resterende oerbos in Białowieża, het uitgestrekte Siemianówka reservoir, de Dojlidy vijvers en de uitgestrekte moerassen rond de Biebrza rivier staan garant voor een grote diversiteit van zeldzame vogels, die daarbij in grote aantallen voorkomen.

Om je een idee te geven van wat je kunt verwachten: er is een reële kans om 9 soorten spechten en 4 soorten vliegenvangers te zien. Er zijn veel soorten eenden, steltlopers en waadvogels, veel soorten zangers, waaronder de zeldzame waterrietzanger.

De observaties van een koppeltje draaihalzen "op een takje", baltsende poelsnippen, de bastaard- en schreeuwarenden, een majestueuze adulte zeearend, de opmerkelijke "ortolanenboulevard", wevende buidelmezen en een kuifduiker in zomerkleed zijn beelden die wij alleszins niet meer vergeten. Wij hebben tijdens deze trip 150 soorten waargenomen.

Het verslag van Ignaas Robbe & Co is voor ons een uitstekend instrument gebleken bij de voorbereiding van onze reis en om bepaalde soorten vogels te vinden.

Wij reisden vroeg in het seizoen van 1 mei tot 11 mei 2002 naar dit gebied. Het was zeer zonnig weer met temperaturen tussen 25-30 graden. Enkel de sterk opkomende wind naar de middag toe en de vele muggen waren minder aangenaam. De zon komt in Oost-Polen ongeveer een uur eerder op en gaat een uur eerder onder vergeleken met België. Het wordt reeds klaar rond 4u! Voor de langslapers onder jullie kan dit vervelend zijn want om 9 uur is het al behoorlijk warm en zijn sommige vogels al een stuk stiller.

Allerhande praktische informatie op vlak van landkaarten, vervoer en overnachting kan je achteraan dit verslag vinden. De vermelde plaatsen in dit verslag zijn meestal kleine gehuchtjes die niet vermeld zijn op een standaard kaart van Polen. Je hebt de gedetailleerde kaarten van de streek nodig om de plaatsjes terug te vinden.

We hebben tevens een reservatieformulier toegevoegd in het Engels en Pools om communicatie bij het reserveren te vergemakkelijken.

Reisverslag

Dinsdag 30 april en Woensdag 1 mei.

Dinsdag 30 april vertrokken we rond 17 u in Lauwe en reden we tot Herford op de autosnelweg naar Hannover. Woensdag dan verder gereden tot net voor Warschau. Er waren weinig vrachtwagens wegens de vrije dag in Polen. Tijdens de heenreis konden we reeds heel wat soorten waarnemen waarvan de belangrijkste: **Bruine Kiekendief** (*Circus aeruginosus*), **Blauwe Kiekendief** (*Circus cyaneus*), **Grauwe Kiekendief** (*Circus pygargus*), **Buizerd** (*Buteo buteo*), **Torenvalk** (*Falco tinnunculus*), **Zwarte Wouw** (*Milvus migrans*), een vlucht van 20-tal **Kraanvogels** (*Grus grus*), tientallen **Ooievaars** (*Ciconia ciconia*), **Zwarte Kraai** (*Corvus corone*), **Bonte Kraai** (*Corvus cornix*), **Kauw** (*Corvus monedula*), **Gierzwaluw** (*Agus apus*), **Noordse Nachtegaal** (*Luscinia Luscinia*), **Paap** (*Saxicola rubetra*), **Zanglijster** (*Turdus philomelos*), **Grote Lijster** (*Turdus viscivorus*), **Veldleeuwerik** (*Alauda arvensis*), **Grasmus** (*Sylvia communis*), **Europese Kanarie** (*Serinus serinus*), **Rietgors** (*Emberiza schoeniclus*).

We hebben ook een 30-tal reetjes, een vos, een overreden everzwijn en dito das gezien.

Donderdag 2 mei:

In de namiddag kwamen we in Hajnówka net vóór het Białowieża bos aan. In het Zuidwesten van Hajnówka op de weg naar Siemiatyże ligt het PTOOP reservaat Górnianski Łaki. PTOOP is een Poolse vereniging voor vogelprotectie. We zagen er **Ooievaar** (*Ciconia ciconia*), **Grauwe Kiekendief** (*Circus pygargus*), **Bruine Kiekendief** (*Circus aeruginosus*), **Buizerd** (*Buteo buteo*), **Watersnip** (*Gallinago gallinago*), **Bosruiter** (*Tringa glareola*), **Kievit** (*Vanellus vanellus*), **Holenduif** (*Columba oenas*), **Witte Kwikstaart** (*Motacilla alba*), **Gele kwik** (*Motacilla flava*), **Koekoek** (*Cuculus canorus*), **Tijtjaf** (*Phylloscopus collybita*), **Fitis** (*Phylloscopus trochilus*). We reden dan het Białowieża gebied in via de hoofdweg tussen Hajnówka en Białowieża en kochten er onmiddellijk de gedetailleerde kaart aan het informatiebureau aan de zuidelijke ingang van het Palacowy-park.

Na ons ingcheckt te hebben in ons logementadres maakten we nog een wandeling in het (kasteel)park Palacowy van Białowieża. Dit Palacowy-park, met eikenbomen van 400 jaar oud, en de omliggende weiden West en Zuid ervan (gehucht Podolany I), zijn uitstekende vogelgebieden. We hebben in dit park het grootste aantal waarnemingen uit het Białowieża gebied gedaan. De meeste vogels uit de streek komen er immers voor.

In het riet bij de 2 vijvers zaten 3 **Grote Karekieten** (*Acrocephalus arundinaceus*) vol gas te geven. Een **Koperwiek** (*Turdus iliacus*) zong zijn "fa-mi-re-do" liedje op het eilandje in de vijver en hij werd telkens verrassend goed geïmiteerd door één van de 4 **Noordse Nachtegalen** (*Luscinia Luscinia*) die rond de vijver verbleven. In de natte weiden ten Westen van het park baltsten **Watersnippen** (*Gallinago gallinago*) snorrend in het rond. Vanwege dit baltsgeluid geven Hollandse vogelaars aan de watersnippen de naam van "hemelgeitjes".

De volgende 4 dagen stonden we iedere ochtend rond 5 u. op om het Palacowy park en omgeving te verkennen. Tijdens die ochtendwandelingen hebben wij telkens de **Schreeuwarend** (*Aquila pomarina*) gezien. Białowieża heeft zijn eigen koppeltje schreeuwarenden. Je kunt ze niet missen. We hebben die prachtige arend langdurig van zeer nabij kunnen waarnemen "op een takje" (aan het oud stationnetje van Białowieża) en ook verschillende malen tijdens de vlucht. Zittend is de arend "melkchocoladebruin", maar in de vlucht komt hij op de rug verrassend veel bleker over door zijn geelbruine dekveren en zijn zeer duidelijke witte vlekken op de bovenvleugel (basis van handpennen).

Verder bood het park en omstreken mooie visuele waarnemingen van **Buizerd** (*Buteo buteo*), **Zwarte Wouw** (*Milvus migrans*), **Grijskopspecht** (*Picus canus*), **Kleine Bonte Specht** (*Dendrocopos minor*), **Grote Bonte Specht** (*Dendrocopos major*), **Boomklever** (*Sitta europaea*), **Withalsvliegenvanger** (*Ficedula albicollis*), **Bonte Vliegenvanger** (*Ficedula hypoleuca*), **Grauwe Vliegenvanger** (*Muscicapa striata*). Met wat geluk en iets later in mei kan je nog de kleine vliegenvanger toevoegen en ze alle vier binnen 1 uur waarnemen. Verder **Tijtjaf** (*Phylloscopus collybita*), **Fitis** (*Phylloscopus trochilus*), **Goudhaan** (*Regulus regulus*), **Koperwiek** (*Turdus iliacus*), **Boomkruiper** (*Certhia brachydactyla*), **Grasmus** (*Sylvia communis*) vooral langs de spoorweg, **Appelvink** (*Coccothraustes coccothraustes*), **Groenling** (*Carduelis chloris*), **Kneu** (*Carduelis cannabina*), **Putter** (*Carduelis carduelis*), **Sijs** (*Carduelis spinus*), **Europese Kanarie** (*Serinus serinus*), **Raaf** (*Corvus corax*) en **Zwarte Kraai** (*Corvus corone*).

Voeg daarbij ook een "Poolse standaard"-lijst van vogels die we gedurende de hele reis in zeer grote aantallen zouden tegenkomen: **Ooievaar** (*Ciconia ciconia*), **Koekoek** (*Cuculus canorus*), **Noordse Nachtegaal** (*Luscinia luscinia*), **Veldleeuwerik** (*Alauda arvensis*), **Gele kwik** (*Motacilla flava*), **Huiszwaluw** (*Delichon urbica*), **Paapje** (*Saxicola rubetra*), **Zwarte Roodstaart** (*Phoenicurus ochruros*), **Braamsluiper** (*Sylvia curruca*), **Zwartkop** (*Sylvia atricapilla*), **Fluiter** (*Phylloscopus sibilatrix*), **Gaai** (*Garrulus glandarius*), **Kramsvogel** (*Turdus pilaris*), **Vink** (*Fringilla coelebs*), **Geelgors** (*Emberiza citrinella*), **Rietgors** (*Emberiza schoeniclus*) en de **Kauw** (*Corvus monedula*) die opvallend veel grijzer is in de hals dan de "onze".

Na 2 dagen gaf ook de **Wielewaal** (*Oriolus oriolus*) te kennen dat hij gearriveerd was. We zouden deze sublieme vogel vanaf dan ook dagelijks zien en horen. Wat dacht je van een de exotische waarneming van een wielewaal en een schreeuwarend tezamen in hetzelfde telescoopbeeld? Van vogel-Mekka gesproken!

Een andere bijzondere observatie was de **Dwergarend** (*Hieraaetus pennatus*), maar de voor ons meest bijblijvende ervaring was een minutenlange observatie van een koppeltje **Draaihalzen** (*Jynx torquilla*) "op een takje". Ze bevonden zich op nog geen 10 meter afstand van ons, net voor het kleine gaatje van hun nest. In het park hebben we verschillende malen draaihalzen gezien, er waren 5 zangposten. Er zijn dus in dit park alleen al reeds 5 soorten spechten te zien (kleine-, middelste- en grote bonte-, grijskopspecht en draaihalzen). De middelste bonte hebben we er zelf niet gezien, maar in 2001 was hij er wel, zoals Ignaas vermeldt.

Vrijdag 3 mei.

Het Bialowieza gebied bestaat uit een afgeschermd oerbos ("strict reserve") dat alleen toegankelijk is met een gids en uit productiebossen, die vrij toegankelijk zijn. Er zijn petities en plannen om het hele gebied beschermd gebied te maken. Delen van de productiebossen zijn ook reeds reservaten, maar die zijn wel toegankelijk. Dit gebied was vroeger hét jachtgebied bij uitstek van de Tsaar en het is ingedeeld in genummerde vierkante blokken met zijden van 1.66 km. Ik verwijs naar die nummers voor de aanduiding van de plaatsen waar we geweest zijn. Ieder blok wordt op de kaart nog eens onderverdeeld in 4 kleinere vierkanten, waarvoor ik de letters a, b, c en d gebruik.

Na het ontbijt nemen we het "Zebra Zubra" pad ten Westen van Bialowieza. Vrij vertaald betekent dit "bizon ribben" en het verwijst naar de boomstammen/houten planken/treinbils die toelaten om in het moerassige bos te kunnen wandelen. Je bereikt de start in blok 451 b na 1km op de weg naar het gehucht Pogorzelce. Net voor de ingang zien we een **Boompieper** (*Anthus trivialis*). De **Fluiter** (*Phylloscopus sibilatrix*) is constant te zien en heel dicht te benaderen. Ook de **Withalsvliegenvanger** (*Ficedula albicollis*) werd een 5-tal keer gezien. We hoorden een **Bonte Vliegenvanger** (*Ficedula hypoleuca*). We hebben het pad een 3 tal km bewandeld op zoek naar de witrugspecht en drieteenspecht. Op het einde zagen we in een flits "een" specht wegvliegen, maar we hebben hem niet kunnen determineren. We hebben nog verschillende malen spechtengeroffel gehoord, maar het bos geeft niet makkelijk zijn geheimen prijs. Volgens Jerzy Dyczkowiak zou de witrugspecht ook op de scheiding tussen blokken 582 en 583 te zien zijn. Het is echter onze ervaring dat het meestal moeilijk is om moeie waarnemingen in een bos te doen. Geef ons maar een iets opener terrein zoals het Palacowy-park. De kans om wat te zien is er groter en de muggen zijn er minder agressief.

Na de lunch in een lokaal restaurantje en na er een sticker van de ZWVL vogelwerkgroep gehangen te hebben besluiten we om het gebied aan de Lesna rivier in het Zuiden in blok 574 te bekijken. Je geraakt er via de weg Bialowieza-Hojnówka, in blok 419 Zuid afslaan naar Czerlonka. Volg de rechte zandweg tot aan het kruispunt gevormd door blokken 576d-577c en 604b-605a. Die weg loopt echter niet altijd even recht als op de kaart getekend is, wat voor verwarring kan zorgen. Aan het kruispunt richting West de weg Olemburska droga nemen tot aan blok 574.

In het Berzowe reservaat zagen we een **Wespendief** (*Pernis apivorus*) het bos induiken.

Aan het charmante plaatsje aan de brug over de Lesna-rivier hadden we sublieme observaties van **Bruine Kiekendief** (*Circus aeruginosus*), hoorden we en zagen we dichtbij 3 exemplaren **Snor** (*Locustella luscinioides*) boven op het riet. Verder **Boerenzwaluwen** (*Hirundo rustica*) die bejaagd werden door een **Sperwer** (*Accipiter nisus*).

Tegen de avond hadden we een gids ingehuurd om de dwerguil en ruigpootuil te zoeken. De gids is een doctoraatsstudente die de vliegenvangers bestudeert in het "strict reserve". Om 19 uur namen we op de fiets het Sinicka Droga-pad dat net buiten Bialowieza blokken 473, 496, 522 doorkruist. Volgens de gids mag je deze weg niet met de auto nemen! De dagen voordien was de dwerguil in blok 547a waargenomen. Het ruisen van de bomen overheerste echter het geluid van onze gids. Ook geen succes aan het kruispunt tussen blokken 494-495-522-523. We zijn niet verder op zoek gegaan naar de ruigpootuil maar die zou zich bevinden in blok 494 a en c. Tip: vergeet je muggenmelk niet als je het bos ingaat. Je hebt het écht nodig.

We kregen nog veel informatie over het Bialowieza oerbos, over de achteruitgang van witrugspecht in Bialowieza ten voordele van het Biebrza nationaal park, dat je voor goede spechtenobservatie best in april naar Polen komt, dat begin met nog vroeg was voor kwartelkoning, kleine vliegenvangers, roodmus, sperwergrasmus etc..

Zaterdag 4 mei

Na onze ochtendwandeling in het park hadden we tijd gereserveerd om met een Engelstalige groep een wandeling te maken met de verplichte gids in het echte oerbos (reservaties aan de ingang van het Palacowy park). De toer duurde een 3 tal uur van 11-14 uur. De wandeling leerde ons wat een oerbos is en hoe het (niet) beheerd wordt. We hadden een wirwar van dode bomen, opeenstapeling van takken en een slordige indruk verwacht. Niets daarvan: een bos in natuurlijk evenwicht is prachtig om zien en zelfs veel mooier dan een beheerd bos. Op vogelgebied was dit bosbezoek wel geen groot succes. We hebben enkel de "onvermijdelijke" withalsvliegenvangers, fluiters en vinken gezien. Alhoewel 9 soorten spechten in het oerbos voorkomen hebben we slechts 1 maal een roffel gehoord. Toch raden we aan om, als je tijd hebt, dit bezoek in te plannen, best 's ochtend vroeg. Achteraf pas hebben we vernomen dat je ook 's ochtends heel vroeg dit oerbos kunt bezoeken met gidsen die meer ornitologisch ingesteldheid zijn. Informeer je goed aan de zuid-ingang van het Palacowy park.

In de namiddag bevinden we ons bij Kosy Most, een brugje over de Narewka rivier op het raakvlak van blok 129 en 130. Bij de wandeling langs het Narewka riviertje zagen we veel sporen van activiteit van bevers. We konden naast de "standaard"lijst een vrouwtje **Tapuit** (*Oenanthe oenanthe*), een **Witgat** (*Tringa ochropus*), een **Graspieper** (*Anthus pratensis*) toevoegen. Op de weg terug tussen Narewka en Bialowieza stopten we nog in het bos bij het horen van een klagend geluid. Een **Middelste bonte specht** (*Dendrocopos medius*) liet zijn typische territoriumzang horen en liet zich goed observeren.

Zondag 5 mei

Omdat we zoveel lof gekregen hadden over het Siemianówka reservoir, hadden we een volledige dag voorzien om dit gebied te bezoeken. De weg tussen de dorpen Narewka en Siemianówka via Lesna is een mengeling van keien en kasseien. De hel van het Noorden uit de koers Parijs-Roubaix is "peanuts" vergeleken met dat stuk "weg". We zijn dan via Siemianikówszczyzna, het uitspreken ervan duurt langer dan de tijd nodig om er te passeren, naar de uitkijktoren aan de Zuidkant van het meer gegaan.

De sticker zorgde voor de nodige p.r. voor de ZWVL- vogelwerkgroep. De toren en ook een korte wandeling tot aan de waterrand leverden **Grote Zilverreiger** (*Egretta alba*), **Blauwe Reigers** (*Ardea cinerea*), **Kraanvogels** (*Grus grus*), een succesvolle **Boomvalk** (*Falco subbuteo*) die haar vangst in de vlucht net boven ons hoofd verorberde, en een 6-tal **Bruine Kiekendieven** (*Circus aeruginosus*), 109 weinig schuwe vrouwtjes **Kemphanen** (*Philomachus pugnax*) met 1 gelukkig (?) mannetje ertussen, de 3 soorten moerasssters **Witvleugel-** (*Chlidonias leucopterus*), **Zwarte-** (*Chlidonias niger*) en **Witwangstern** (*Chlidonias hybridus*) zijn er volop aanwezig naast **Visdief** (*Sterna hirundo*), **Zomertaling** (*Anas querquedula*), **Wilde Eend** (*Anas platyrhynchos*), **Sloboend** (*Anas clypeata*), **Bergeend** (*Tadorna tadorna*), **Knobbelzwaan** (*Cygnus olor*), **Zilvermeeuw** (*Larus argentatus*), **Stormmeeuw** (*Larus canus*), **Kokmeeuw** (*Larus ridibundus*), **Gele kwik** (*Motacilla flava*), **Grasmus** (*Sylvia communis*) en een eenzame **Grauwe gors** (*Miliaria Calandra*), die verrassend weinig te zien of te horen was in het gebied.

In een poeltje maakten roodbuikvuurpadden hun "oenk-oenk -rommelpot" geluid.

Aan de Noordkant van het meer, hebben we even gecheckt aan het brugje net voorbij Bachury. Er zaten nog geen scharrelaars, maar een bruingrijze variant van de **Bonte Vliegenvanger** (*Ficedula hypoleuca*) gaf een concert ten beste. Volgens Jerzy Dyczkowiak, zouden er ook scharrelaars zitten bij het dorpje Jálówka, bij enkele kleine visvijvers. Die specifieke tip heeft hij later vager gemaakt op zijn website, 't is maar dat je het weet.

Het weggetje dat door Bachury gaat en dan langs het Siemianówka meer is zeer interessant.

We stopten eerst aan een bruggetje over een kanaaltje. Aan de linkerkant (Oost) is een grote kokmeeuwkolonie. Aan de rechterkant (West) loopt een wandelweg langs het kanaaltje tot aan het meer met zicht op **Bruine Kiekendief** (*Circus aeruginosus*), **Gruito** (*Limosa limosa*), **Zwarte Stern** (*Chlidonias niger*), **Witvleugelstern** (*Chlidonias leucopterus*), **Visdief** (*Sterna hirundo*), **Braamsluiper** (*Sylvia curruca*), **Gaai** (*Garrulus glandarius*), **Kemphaan** (*Philomachus pugnax*). Een gele kwik trok onze aandacht. Hij was zwart op de kruin en we dachten onmiddellijk aan de Noordse kwik. Het beste bleef op zijn paaltje zitten en we zagen dat de kruin pikzwart was, even zwart als de oorstreep en dat zijn kin helemaal geel was zonder wit streepje zoals een Noordse kwik die heeft. Het was een **Balkankwikstaart** (*Motacilla flava Feldegg*). Vanaf dat moment hebben we tijdens de reis alle gele kwiks bekeken die we zagen, maar dit is het enige exemplaar geweest met dergelijke zwarte kop. Wij hebben trouwens ook geen enkele Noordse kwik gezien, zoals Ignaas in zijn verslag vermeldt. Opletten dus voor de volgende vogelaars in het gebied.

1 km verder op de weg net voorbij de bocht is er aan de linkerkant een grote plas met een enorme kolonie **Kokmeeuwen** (*Larus ridibundus*). We zagen er ook een broedende **Kraanvogel** (*Grus grus*), **Meerkoet** (*Fulica atra*), **Waterhoen** (*Gallinula chloropus*), 6 **Geoorde Futen** (*Podiceps nigricollis*), **Dodaars** (*Tachybaptus ruficollis*), verschillende **Zomertalingen** (*Anas querquedula*), **Wintertalingen** (*Anas crecca*), **Krakeenden** (*Anas strepera*), **Sloboenden** (*Anas clypeata*), **Wilde Eenden** (*Anas platyrhynchos*), **Tafeleenden** (*Aythya ferina*), **Kuifeenden** (*Aythya fuligula*), **Pijlstaarten** (*Anas acuta*), **Tureluurs** (*Tringa totanus*), **Grote Karekieten** (*Acrocephalus arundinaceus*) en plots ... een donkere arend met omlaaghangende vleugels, met lichte vlek op de staart en zonder duidelijke witte vlekken bovenaan: een adult **Bastaardarend** (*Aquila clanga*)! We hadden de vogel in beeld met de telescoop en, vergeleken met de bleke verschijning van de schreeuwarend die we in Bialowieza goed hadden gezien, was deze een "fondant chocoladekleurige" arend. We hebben de onderkant van de vleugels jammer genoeg niet kunnen waarnemen.

Na de lus rond Bachury beëindigd te hebben reden we verder via Císówka. We zagen een biddende **Klapekster** (*Lanius excubitor*), net als een torenvalk. Dit bidden hadden we bij een klapekster nooit eerder gezien.

De stenige weg leidt dan verder via een waterpompstationnetje naar de dam met de spoorweg. Alhoewel dit niet aangeduid staat op de kaart kan je naast de spoorweg op de dam rijden tot aan de brug die bijna weer aan de Zuidkant van het meer ligt, waar je gemakkelijk kunt draaien.

Op de dam hadden we prachtige waarnemingen van een adulte en van een juveniele **Zearend** (*Haliaeetus albicilla*), **bontbekplevier** (*Charadrius hiaticula*), **Bosruiter** (*Tringa glareola*), **Kemphaan** (*Philomachus pugnax*), **Zwarte Stern** (*Chlidonias niger*). Aan de andere kant van de spoorweg in de Zuid-oostrichting van het meer zagen we dezelfde soorten als toen we 's morgens aan de Zuidkant van het meer stonden.

Op het einde van de weg waren **Overzwaluwen** (*Riparia riparia*),

Op de terugweg zagen we nog een 2de **Klapekster** (*Lanius excubitor*) een buizerd verjagen. Alle gele kwiks werden met grote aandacht bekeken, want aan het pompstationnetje heeft de Citroenkwikstaart nog gebroed en je weet maar nooit. We zagen nog een arend, maar het tegenlicht liet niet toe te determineren welke soort. Een **Zwarte Ooievaar** (*Ciconia nigra*) circuleerde boven het bos. Een 3de klapekster op de elektriciteitskabel, dat is me het gebied van de klapeksters wel, vroeg om nader onderzoek. De kleine vleugelvlak, het totaal ontbreken van de witte oogstreep, het kleine zwarte voorhoofd en de duidelijk grijze en niet roze buik waren zeer goed te zien. Wij konden dit exemplaar alleen maar in overeenstemming brengen met de ondersoort aucheri van de **Zuidelijke klapekster** (*Lanius meridionalis aucheri*), wat wel een verrassing zou zijn voor dit gebied.

Op een vogeltrip naar Polen mag het Siemianówka gebied echt niet ontbreken op het programma.

Maandag 6 mei:

Kwestie van een soort rustdag in te lassen hadden we één dag gerekend om de, slechts, 120 km tussen Białowieża en Goniadz aan de Biebrza-rivier te doen. Je passeert enkele mooie dorpjes. Het loont ook de moeite om eens een orthodox kerkje te bezoeken.

Net voor Białystok zijn er een 6 tal vijvers: de Dojlidy visvijvers. Omdat we van Jerzy's website wisten dat we kans hadden op een kuifduiker in zomerkleed -de enige plaats in Polen waar hij broedt- konden we het niet nalaten hier eens een kijkje te nemen. Een behulpzame Mr. Stanislaw Poskvolko reed ons voor tot aan het kerkhof naar rechts (Oost), 500m verder aan een groot elektriciteitsverdeelpunt weer naar rechts het zwarte pad op. Dit pad loopt tussen de eerste 2 vijvers, die volgens Jerzy Dyczkowski de interessantste zijn. Wij hebben de vijver rechts bekeken. Je kan er helemaal rondlopen. Het gebied is eigenlijk privé terrein, maar mocht je problemen krijgen, dan mag je de naam van Mr. Stanislaw Poskvolko als vrijgeleide vermelden. De visvijvers voldeden aan onze verwachting. Sublieme observaties van de **kuifduiker** (*Podiceps auritus*): Waw, what a bird! Wat dacht je van een kuifduiker, 2 geoorde futen, dwergmeeuwen en kokmeeuwen in één telescoop beeld op nog geen 20 meter afstand. Daarnaast zaten **Dodaars** (*Tachybaptus ruficollis*), **Roodhalstuut** (*Podiceps grisegena*), gewone **Fuut** (*Podiceps cristatus*), dus 5 soorten futen! Verder de 3 soorten moerassterns die je in Polen echt niet kunt mislopen en de **Visdief** (*Sterna hirundo*). Verder nog rond en in de andere vijvers **Grote Karekiet** (*Acrocephalus arundinaceus*), **Kleine Karekiet** (*Acrocephalus scirpaceus*), **Paap** (*Saxicola rubetra*), **Rietzanger** (*Acrocephalus schoenobaenus*), **Ooievaar** (*Ciconia ciconia*), **Bruine Kiekendief** (*Circus aeruginosus*), en ... 2 blote kontjes van homo sapiens "polenski". De mogelijks broedende wilde zwaan hebben we niet gezien.

De combinatie van een stad bezoeken en in de natuur rondlopen blijft voor ons moeilijk. Alhoewel we meer tijd gereserveerd hadden voor Białystok, vertrokken we na de lunch direct naar het Zuiden van het Biebrza park via Tykocin. In Tykocin namen we over de brug van de Narew-rivier de eerste weg links richting Zajki. In Zajki heb je een mooi overzicht op de meanderende Narew rivier.

Langs de Narew zagen we naast de "standaardlijst" een **Wulp** (*Numenius arquata*) en alle moerassterns met een grote kolonie witvleugelsternen tussen Zajki en Laskowiec.

Via de Tsar road, die Laskowiec met Goniadz verbindt, zijn we non-stop doorgereden naar Goniadz. Na ingecheckt te hebben in hotel Zbyszko bezochten we nog de uitkijktoren net over de brug in Goniadz. Je hebt er een prachtig zicht op de rivier en moerassen. Het is een aanrader. Kilo's **Ooievaars** (*Ciconia ciconia*), 30 Overvliegende en 2 pleisterende **Kraanvogels** (*Grus grus*), **Zomertalingen** (*Anas querquedula*), baltsende **Watersnippen** (*Gallinago gallinago*), **Kemphanen** (*Philomachus pugnax*), baltsende **Tureluurs** (*Tringa totanus*), baltsende **Gruttos** (*Limosa limosa*), een **Bruine Kiekendief** (*Circus aeruginosus*) die een kikker vangt, het eerste geluid van de **Kwartelkoning** (*Crex crex*), **Gele kwik** (*Motacilla flava*), **Rietzanger** (*Acrocephalus schoenobaenus*), **Snor** (*Locustella luscinioides*), **Rietgors** (*Emberiza schoeniclus*). Ook de buidelmee zat er, maar we hebben die niet gezien.

Dinsdag 7 mei

We planden een wandeling in het Czerwone Bagno Reserwat ("rode moeras"), dat het wildste deel is van Biebrza en waar het venvormingsproces nog altijd aan de gang is. Je bereikt het gebied via de weg 65 naar Grajewo, vervolgens de 61 naar Grajród en aan het gehucht Tama net voor het Jezioro Rajgrodzkie-meer rechts het bos in, richting Kuligi.

Vooraleer het bos in te draaien hebben we een korte stop gehouden aan het meer en dat leverde 3 koppels **Grote Zaagbek** (*Mergus merganser*), **Aalscholvers** (*Phalacrocorax carbo*), een **Oeverloper** (*Actitis hypoleucos*), een 10-tal **Futen** (*Podiceps cristatus*), **Wielewaal** (*Oriolus oriolus*) en **Bruine Kiekendief** (*Circus aeruginosus*) op.

In het bos richting Kuligi ontdekten we een **Grote Bonte Specht** (*Dendrocopos major*) en later een fel rood gekleurde **Goudvink** (*Pyrrhula pyrrhula*). De Kuligi brug staat bekend als een goed plaatsje voor bastaard-, schreeuw, steen- en zearend en de verschillende kiekendieven. In de verte zagen we een grote roofvogel, maar we waren te laat met de telescoop.

Het beeld en zacht geluid van 15 cirkelende ooievaars op minder dan 15 meter boven mijn hoofd met op 3 meter afstand het geluid van een **Kwartelkoning** (*Crex crex*) vergeet ik ook niet meer. Maar zelfs op die afstand kreeg ik die laatste niet te zien.

Het gezang van de **Gekraagde Roodstaart** (*Phoenicurus phoenicurus*) verwelkomde ons aan de parking van de boswachterwoning Lesniczowka Grzedy. We konden het prachtige vogeltje met enige moeite terugvinden hoog in een boom.

Na ons toegangsticket gekocht hebben deden we de "groene" wandeling van 9 km en hebben een mooi beeld gekregen van wat drassige weiden, turfslagen en duinen zijn in de rode moerassen. Op vogelgebied was deze wandeling echter minder interessant. Vermeldenswaardig waren de 2 kraanvogels, het verrottend lijk van een eland, de 4 koninginpagas, de rouwmantels en de ontelbare zeer agressieve muggen in het stuk bos, waar we letterlijk door gerend zijn. Zodra je stilstaat word je echt overvallen. Even hoorden we een verdacht klinkende fitis en hoopten we op een kleine vliegenvanger, maar... jammer. De prachtige **Wielewaal** (*Oriolus oriolus*) terug aan de parking maakte veel goed.

Op de terugweg vlakbij Osowiec zijn er 2 uitkijktorens. Aan de brug over het kanaaltje Rudzki is er een parking net naast de spoorweg. Je kan de rechtertoren (Zuidwest) bereiken via een houten brugje net naast de spoorweg. De 2de uitkijktoren komt verder in dit verslag aan bod. Er is een grote kolonie kokmeeuwen. Daarnaast hoorden we **Noordse Nachtegaal** (*Luscinia luscinia*), zagen we 6 **Zwarte Ruiters** (*Tringa erythropus*), en **Zwarte Stern** (*Chlidonias niger*). Het schijnt een goede plaats te zijn voor Schreeuwend en Zwarte Ooievaar.

Na ons vieruurtje op die uitkijktoren en na een sticker achtergelaten te hebben zijn we op zoek gegaan naar een nieuw logement. Per toeval zijn we in het dorpje Chojnowo (Noordwest van Trzcianna halverwege tussen Goniadz en Laskowiec) terechtgekomen bij de burgemeester. Die heeft een typisch Pools huisje opgeknapt, een aanrader voor wie minder van hotels houdt. Toen alles geregeld was, was het net tijd om naar de bekende baltsplaats voor poelsnippen in Barwik te gaan. Poelsnippen beginnen met baltsen vóór zonsondergang. Vanaf de parking in Barwik is het 10-15 minuutjes wandelen naar het poelsnippenplatform. Er is op 2.4 km vanaf de parking nog een uitkijktoren gebouwd maar die is meer bestemd voor het observeren van elanden. De zon ging onder om 19.50. Het oude allereerste platform, gebouwd door een particulier, heeft het ondertussen begeven, maar er is een 2de platform gemaakt dat veel sterker is en meer volk kan dragen. Franse vogelaars hadden één poelsnip tussen 19.00 en 19.30 gehoord en zien baltsen. Zij konden de plek aanduiden waar het beestje zat en zich nu en dan vertoonde. Eens je de telescoop op de juiste plaats hebt, kan je het niet missen. De baltsplaats is slechts zeer klein. Poelsnippen blijven in een kleine cirkel van nog geen 2 meter diameter, maar verschuilen zich wel handig achter de graspollen. We hebben het verenkleed en de balts van dat ene poelsnipje ook goed kunnen waarnemen. Eens het donker wordt zijn ze minder schuw en komen er meer poelsnippen op de baltsplek aan. In totaal hebben we er 7 gezien. Naarmate het donkerder wordt zie je echter in de telescoop of verrekijker alleen nog maar silhouetten die baltsen, opspringen en opvliegen.

Dit avondlijk schouwspel werd verder opgeluisterd door **Noordse Nachtegaal** (*Luscinia luscinia*), **Roerdomp** (*Botaurus stellaris*), **Blauwborst** (*Luscinia svecica*), **Koekoek**

(*Cuculus canorus*) en brullende elanden. Ik heb bij het vertrek aan de parking in mijn haast vergeten om een trui aan te trekken, "ik bescherm me wel met muggenmelk", dacht ik. Een streep van 100 cm² op mijn rug is niet ingesmeerd geworden met muggenmelk. Het resultaat was dat ik de dag nadien leed aan een zeer lokale vorm van "mazelen" als gevolg van 65 muggensteken, dwars door het T-shirt heen. Je moet er wat voor over hebben om poelsnippen te zien balsen.

Woensdag 8 mei

We nemen het pad Honczarowska groda, dat leidt naar het PTOP Wodnicka reservaat, één van de laatst overblijvende koninkrijken van de waterrietzanger. De parking bevindt zich op 2.2 km ten zuiden van Gugny. De wandeling naar de mooie uitkijktoren is 3.3 km of, op vogelaartempo, iets meer dan een uur. Tijdens de wandeling zagen we **Rietzangers** (*Acrocephalus schoenobaenus*), **Snor** (*Locustella luscinioides*), **Tuinfluiters** (*Sylvia borin*), **Grasmussen** (*Sylvia communis*), **Braamsluiers** (*Sylvia curruca*), **Koekoeken** (*Cuculus canorus*), **Glanskop** (*Parus palustris*). Een **Zwartkop** (*Sylvia atricapilla*) bootste achtereenvolgens een merel, een tuinfluiter en een glanskop na.

Een eland met jong graasde in de natte weiden. Overal zie je sporen van beveractiviteit. Thé place to be is een zeer grote natte vlakte met zeggenvegetatie. Hier en daar zijn paaltjes in de grond geslagen en de waterrietzangers gebruiken die gretig als zangpost.

Waterrietzangers zingen meestal 's nachts en hoewel het 10 u 's ochtends was konden we toch vanuit de mooie uitkijktoren 2 mannetjes **Waterrietzanger** (*Acrocephalus paludicola*) zien en hoorden we hun specifiek liedje telkens onderbroken met "trrrr". Op die eenzame plek ook veel **Graspiepers** (*Anthus pratensis*) en **Rietgors** (*Emberiza schoeniclus*) en balsende **Watersnippen** (*Gallinago gallinago*). De ZWVL vogelwerkgroep is nu ook hier bekend.

Tip: wegens de avondlijke zang van de waterrietzangers en de kans op de velduil (zie verslag Ignaas) is het vermoedelijk beter dit gebied 's avonds te bezoeken.

Na de lunch in Osowiec Twierdza beslisten we om een kanotochtje te doen op de Biebrza. We moesten wel de norske verhuurder overtuigen om ons een kano te verhuren. Hij kon maar niet begrijpen dat die domme toeristen slechts enkele uurtjes wilden kanovaren terwijl ze toestemming hebben om een hele dag op de rivier te zijn. Enfin, wij dan toch eindelijk op de Biebrza rivier. Als je tijd hebt dan moet je dit zeker eens doen. Van Osowiec richting Goniadz is het stroomopwaarts en we hadden ook nog eens tegenwind. Het kikkerperspectief, dat voor ons gelukkig geen visperspectief geworden is, verschaft een totaal ander beeld van de rivier en zijn moerassen. We hadden er prachtige observaties van **Kleine Karekiet** (*Acrocephalus scirpaceus*), **Grote Karekiet** (*Acrocephalus arundinaceus*), **Snor** (*Locustella luscinioides*), 2 jagende **Grauwe Kiekendieven** (*Circus pygargus*), **Knobbelzwaan** (*Cygnus olor*), **Grutto** (*Limosa limosa*), **Tureluur** (*Tringa totanus*), **Kievit** (*Vanellus vanellus*), ...

We zijn niet in Goniadz geraakt en de terugvaart was, in alle eerlijkheid, toch een stukje makkelijker. Rond 18u zaten we in de 2de uitkijktoren van Osowiec-Twierdza. Die vind je aan de Noordoostkant van de route nr. 65 Białystok-Grajewo ter hoogte van Osowiec Twierdzo. Je bereikt de toren via een houten pad net naast de weg nr. 65 of je kunt het weggetje richting Osowiec inslaan en 1 km vind je de toren. Deze uitkijktoren en de 1ste aan de andere kant van de weg nr 65, die eerder al aan bod kwam, vormen samen met Osowiec-Twierdza een driehoek, het Biebrzanski Park Narodowy, waarbinnen een mooie uitgestippelde wandeling kan gemaakt worden rond de Biebrza. Er zijn nog andere uitkijktoren op die wandeling.

Opnieuw dezelfde waarnemingen van sternens, meeuwen, ooievaars, kiekendieven, watersnippen, rietgorzen, rietzangers maar wij waren vooral op zoek naar de buidelmee, die zich daar zou kunnen bevinden. En inderdaad, na wat zoekwerk konden we op een 15 tal meter van de uitkijktoren een mannetje **Buidelmee** (*Femiz pendulinus*) detecteren dat bezig was zijn nest te weven. Telkens hij een stukje geweven heeft komt hij met zijn kopje naar buiten en roept fier en schril "ziet" (ne keer).

Tip: Nederlandse vogelaars hebben de buidelmee op 2 andere plaatsen gezien: a. vóór Wizna op een klein aarden weggetje richting zuid net vóór (Oost) de brug over de Narew en b.in Goniadz tussen de brug over de Biebrza en de uitkijktoren.

Donderdag 9 mei

De laatste dag hielden we vrij om de Zuidkant van het park te verkennen via Laskowiec naar Wizna en dan weer noordelijk naar Buzny en Brostowo. De laatste 2 plaatsjes bevinden zich aan de hoge Westoever van de Biebrza en behoren volgens Jerzy Dyczkowski tot de mooiste plekjes om vogels van de Biebrza waar te nemen. Op de Tsar Road stopten we eerst aan de uitkijktoren van Krynicka Biel op 2 km ten Zuiden van de parkeerplaats van de Grobla Honczarowska. De uitkijktoren staat vlakbij de weg. We hoorden er het speciale gekke van het **klein waterhoen** (*Porzana parva*), dat, net als een vallende pingpong bal, steeds sneller gaat en in toonhoogte daalt. We hadden een mooie observatie van een **Havik** (*Accipiter gentilis*). Hier ook weer 2 elanden aan het grazen. Tussen Laskowiec en Strokowa Gora zagen we bij slechte belichting 2 ortolanen, maar dit waren geen mooie observaties en we hoopten die dag op beter.

Ter hoogte van Kurpiki, komt een donkere arend zich met afhangende vleugels op een paal plaatsen een 50 tal meter van de weg vandaan. De telescoop was snel gezet. Het is opnieuw een adult **Bastaardarend** (*Aquila clanga*) met crèmekleurige bovenstaartdekveren en zonder opvallende witte vlekken op de bovenvleugel. Het kleurverschil in de vlucht met de veel blekere schreeuwarend is werkelijk zeer groot.

Eén km voorbij de brug over de Narew-rivier richting Wizna wijst een plakkaatje "Burzyn 9 km" richting Noord. Deze asfaltweg heeft aan beide kanten ratelpopulieren en jonge essen. Dat zou dan de fameuze "ortolanenboulevard" moeten zijn, waarvan sprake in het verslag van Ignaas. We zien een vogeltje op het land in een boom vliegen, richten onze kijker en zien een..... huismus. Maar we volhardden en na enige tijd komt dan toch de **Ortolaan** (*Emberiza hortulana*) te voorschijn, eerst schuchter maar later in volle ornaat op de elektriciteitslijn. Onder prachtige belichting laat hij zich bewonderen en zijn liedje aanhoren. Net het liedje van een geelgors maar eindigend met "druuuu". Maar we zien er niet één, niet 2 of 3, overall waar we even stoppen, zien en horen we ortolanen. Tot in Burzyn hebben we er > 20 gezien en gehoord. Onvoorstelbaar dat we ze op andere plaatsen nog niet gehoord hadden. Wat maakt eigenlijk dat die vogels net die ortolanen-laan uitkiezen? Verder op die weg werden nog **Grauwe Klauwier** (*Lanius collurio*), koppeltje **Patrijs** (*Perdix perdix*), **Grauwe Kiekendief** (*Circus pygargus*) en **Bruine Kiekendief** (*Circus aeruginosus*) gezien.

Vanaf Sambory verandert de asfaltweg weer in een helse Paris-Roubaix toestand. Hou vol: het loont de moeite. Net voorbij het plakkaatje Burzyn kan je de wagen parkeren en het pad rechts loopt naar de uitkijktoren. Je hebt er een prachtig zicht op de hoge kant van de Biebrza. Volgens mij is het plaatje op de kaft van het boek "Portrait of a living marsh" vanaf hier genomen. Het zicht is adembenemend, maar het is geen ideale plek voor vogelaars, wegens te ver.

5 km voorbij Burzyn draai je rechts in naar Brzostowo. Vervolgens het 2de, zeer slecht stuk, aarden weg links tot aan de laatste boerderij. De toren kan je zien achter de laatste boerderij. Je moet de sleutel vragen aan de eigenaar en hij kan een kleine vergoeding vragen.

Het zicht is er ook prachtig. We noteerden er **Ooievaar** (*Ciconia ciconia*), 7 **Kraanvogel** (*Grus grus*), **Bruine Kiekendief** (*Circus aeruginosus*). Een Engelse vogelaar antwoordde in de verte een grote arend met witte staart, maar dit kon door niemand bevestigd worden. Honderden **Kemphanen** (*Philomachus pugnax*) met mannetjes in variërende kleur. Hier op die plaats begrijp je waarom de kempaan als logo van het Biebrzanski park gekozen is. Verder **Knobbelzwaan** (*Cygnus olor*), **Buizerd** (*Buteo buteo*), **Zomertaling** (*Anas querquedula*), **Bosruiter** (*Tringa glareola*), **Tureluur** (*Tringa totanus*), **Grutto** (*Limosa limosa*), **Watersnip** (*Gallinago gallinago*), **Patrijs** (*Perdix perdix*), **Gele kwik** (*Motacilla flava*).

Op de terugweg leverden een kort bezoek aan de uitkijktorens in Krynicka Biel en in Gugny wel 3 elanden maar geen bijkomende soorten vogels meer op.

Vrijdag 10 mei.

We verlaten Chojnowo voor een 1700 km tocht naar huis. Bij Laskowiec krijgen we nog een **Boomeleeuwrik** (*Lullula arborea*) te horen en een **Hop** (*Upupa epops*) te zien. In Wizna draaiden we links richting Bronowo om de Narew te volgen tot in Lomza. Het was de bedoeling om nog 2 plaatsjes aan te doen die ook in het verslag van Ignaas staan. Net buiten Wizna zien we **Grauwe Klauwier** (*Lanius collurio*), mannetje **Tapuit** (*Oenanthe oenanthe*), en balsende **Grauwe Kiekendieven** (*Circus pygargus*). In de plaatjes Niwkowo en Krzewo zaten er 2 **Dwergsterns** (*Sterna albifrons*), **Visdief** (*Sterna hirundo*) en hoorden we opnieuw **Hop** (*Upupa epops*), zagen we **Oeverzwaluw** (*Riparia riparia*), **Boerenzwaluw** (*Hirundo rustica*) en **Huiszwaluw** (*Delichon urbica*), **Gele kwik** (*Motacilla flava*), **Bosruiter** (*Tringa glareola*), **Bonte Kraai** (*Corvus corone cornix*), **Grasmus** (*Sylvia communis*) en **Rietzanger** (*Acrocephalus schoenobaenus*).

Begin mei is blijkbaar nog te vroeg om roodmus, sprinkhaan-, krekel- of bosrietzanger en spotvogel te zien, die hier in grote getale aanwezig bleken te zijn eind mei 2001.

Een **kuifleeuwrik** (*Galerida cristata*) ergens op een parkeerterreintje in Polen, een jammer genoeg dode **Zwarte specht** (*Dryocopus martius*) en een **Rode Wouw** (*Milvus milvus*) maakten onze lijst volledig.

Polen is inderdaad een vogel-Mekka.

Do widzenia

Roos en Guido

Practische Informatie

Bronnen

Ter voorbereiding van de reis hebben we ons voornamelijk op 4 bronnen gebaseerd:

- zeer interessante informatie gevonden op de website van Jerzy Dyczkowi www.birding.gt.pl. Het feit dat op de website niet alle letters mooi overkomen heeft te maken met de Poolse taal.
- Vogeltriprapport van Ignaas Robbe & Co, beschikbaar op www.birdtours.co.uk in het Engels en op de website van de ZWVL-vogelwerkgroep www.zwvkoepel.be. Dit rapport is zeer belangrijk geweest voor het aangeven van specifieke plaatsen zoals de "ortolanenlaan" en de vindplaats van de buidelmees. Daarnaast heb ik veel informatie van Ignaas, Jan en Joonie gekregen waarvoor dank.
- Op dezelfde site vind je ook het rapport van Andie & Jackie Mckee, die met de wagen naar Polen gereden zijn en ook andere plaatsen bezocht hebben in Bialowieza.
- Websites van de gebieden: www.biebrza.org.pl, www.bielowieza.org.pl, www.turystyka.hajnowka.pl/, of www.poland.panparks.org zijn sites die u alle randinformatie geven over overnachting, adressen, mogelijkheid tot reserveren in Bialowieza, fietsroutes, tickets, etc. Als je nog niet over kaarten beschikt kan je de naamplaatsjes reeds goed leren kennen door die websites te bekijken.

Paspoort

Je hebt een internationaal paspoort nodig dat minstens nog 6 maanden geldig is na het verblijf in Polen.

Munteenheid

Een Poolse Zloty is ca. oude 11 Bef of ca. 25 Eurocent waard.

Kaarten van de streek

Bialowieza: Er zijn gedetailleerde kaarten van de Puszcza Bialowieska 1:50.000 te koop aan de ingang van het Palacowypark (kostprijs: 12 Zloty) Die kaarten geven de blokken van 1.66 km weer waarvan sprake in het verslag. Ook het Siemianówka meer is erop aangegeven.

Biebrza streek: De "oude" kaarten met aanduiding van welke vogels je waar kunt vinden zijn nu vervangen door 2 toeristische kaarten (15 Zloty voor de 2 kaarten). De uitkijktorens en de wegen, waar het verboden is in te rijden, zijn er goed op aangegeven. Wij kochten de kaarten in hotel Zbysko in Goniadz, maar ze zijn ook verkrijgbaar in Osowiec Twierdza waar het hoofdkantoor is van het Biebranski National park.

In de Biebrza streek heb je een toegangsticket nodig voor het park. Dit kost 3 Zl/dag/persoon. De tickets voor het Zuidelijk deel (ten zuiden van Goniadz) gelden niet voor het midden deel (ten Noorden van Goniadz) vb Czerwone Bagno. Die kan je kopen aan de ingang in de boswachtershut L.Gredy. Je moet er zelf om vragen, de Polen wijzen hun waar nog niet aan. Voor het Zuidelijk deel kan je de tickets kopen in hotel Zbyszko, in Laskowiec en in Osowiec Twierdza,

Practische tip: Bij de voorbereiding van de reis kan je beter kopietjes nemen van kaarten van iemand die er geweest is. Dit helpt je bij aankomst in de streek tot je jouw eigen kaarten kunt kopen.

Rijden in Polen

Benzine en Diesel zijn goedkoper in Polen. Tank niet vol in Duitsland.

Vanaf de Poolse grens is de hoofdweg (E30) een tweevaksbaan met twee brede "fiets"paden. Er wordt op gereden alsof dit een autosnelweg is. De kamions wijken uit op het fietspad en zo kan je inhalen. 3 kamions naast elkaar zien rijden op een tweevaksbaan (2 in dezelfde richting en 1 tegenligger) is geen uitzondering. Begrijpelijk dat er veel kruisen staan langs deze weg.

Het enige stuk autosnelweg van Poznan tot Konin heeft nog geen bruggen en er zijn, ongelofelijk maar waar, oversteekplaatsen voor voetgangers en autos. Er zijn zelfs borden die op de autosnelweg waarschuwen voor spelende kinderen!! Er staat gelukkig wel een verbodsteken voor paard en kar op de autosnelweg!

De politie controleert de snelheid met een handsnelheidsmeter en stelt zich verdekt op waar er werken zijn (max 50km /uur). Wij hadden het aan ons broek. Zorg dat je slechts 100 Zlotys in je portefeuille hebt, na enige discussie aanvaarden ze dat wel.

In de interessante gebieden zijn er geen grote wegen, is er weinig verkeer en is de snelheid automatisch lager. De kleinere zand-, steen- en kasseiwegen laten zeker geen grote snelheden toe.

Overnachtingen

In de heen- en terugreis hebben we in de wagen geslapen. Er is echter meer dan voldoende officiële slaapplegelegenheid in Polen langs de weg. Afstand Kortrijk-Bialowieza of Goniadz: ca 1700 km

Door het groot aantal eco-groepsreizen naar de streek kan het moeilijk zijn ter plaatse overnachting te vinden. Het is beter te reserveren. 1 en 2 mei zijn verlofdagen en ook de Polen bezoeken veelvuldig het gebied..

Bialowieza : Het Bialowieza park heeft een goede website met gebruiksvriendelijke mogelijkheid tot reserveren van hotel of "bed & breakfast". (www.turystyka.hajnowka.pl/, of www.poland.panparks.org . Wij hadden reeds in februari gereserveerd omdat 1en 2 mei verlofdagen zijn voor de Polen. Het was die dagen ook duidelijker drukker dan op andere dagen.

Wij logeerden in Cosy Cottage in "het appartement". Dit is een zeer mooi opgeknapt bovenverdieping met 2 slaapkamers en mooie badkamer. Er is plaats voor 4-6 personen

en is comfortabel ingericht (kostprijs 140 Zlotys ca 38€/nacht). Mevr. Paszko heeft daarbij nog 1 kamer met badkamer (100 ZL/nacht) en ook nog 3 kamers met gedeelde badkamer (40Zl/persoon/nacht). Er is een keuken ter beschikking.

Biebrza vallei. We hadden gereserveerd in hotel Zbyszko in Goniadz (cfr rapport Ignaas). Reserveren kan via de website van de het Biebrzanski park (www.biebrza.org.pl). Het sobere van de kamer, zoals Ignaas omschrijft, vonden we eerder "deprimerend". Een dronken Pool die 's nachts luid zingend door de gang waggelde, heeft ons doen besluiten vroeger weg te gaan uit dit hotel.

Op de lijst "bed & breakfast" huisjes, ook te vinden op bovenstaand internet adres, is niet duidelijk of er Engels of Duits gesproken wordt. We zijn toevallig terechtgekomen op adres Mr. Kowalska Gugny 2 in het dorpje Gugny, dat behoort bij Trzcianne tel. 0048 60 3947038. De eigenaar spreekt goed Engels, wat reserveren gemakkelijk maakt. Zijn kamers waren volzet, maar hij kon ons doorverwijzen naar een excellent adres (zie verder). Alhoewel ik de kamers bij hem zelf niet gezien ben, ben ik ervan overtuigd dat zijn kamers ook pico bello zijn. Er is plaats voor 10 à 12 personen. Er zijn 2 kamers met eigen badkamer en enkele kamers met gedeelde badkamer. Mr. Kowalska is ornitoloog, is gespecialiseerd in roofvogels en heeft een licentie om te gidsen in het Biebrza park. Het pittoreske Gugny ligt in het hart van het Biebrzanski park en er is een uitkijktoren op 1km afstand. Prijs voor bed & breakfast: 10 Euro

Wij logeerden bij Zsliaw Dabrowki in het dorpje Chojnowo op 2 km ten Oosten van Gugny. Mr Dabrowski is burgemeester van het dorpje, houdt er een eigen museum van oude gebruiksvoorwerpen op na en wil zijn dorpje meer openstellen voor de wereld.

Chojnowo nr 34

Tel. 0048 86 2195755

e-mail: trzcianne@ug.pl (bij vermelden dat het voor Mr. Dabrowski is)

Vergeleken met de deprimerende kamers van hotel Zbyszko was dit de hemel op aarde. Een pas opgeknapt, oud gezellig huisje met vernieuwd strodak, een grote tuin (koppel wielewalen grauwe vliegenvanger, broedende braamsluipers, grasmus, putter, broedende ooievaar, zwarte roodstaart) helemaal voor ons alleen. Eigen keuken, zeer mooie badkamer en dat centraal in het Biebrza gebied op 4 km van het poelsnippen baltsplaats. Prijs: 25 Zlotys /persoon/nacht zonder ontbijt (ca. 6.5€/persoon/nacht in vergelijking met hotel Zbyszko 110 Zlotys per nacht voor 2 personen).

Je krijgt er voeling met de bevolking. Leer 20 woorden Pools en je breekt het ijs. Goedendag is "Dzien Dobre" (zoals het uitgesproken wordt), a.u.b. "Proszè bardzo" en dank u wel "Djenkoejei Bardzo". Als je dan nog weet wat brood en bier in het pools is, dan opent zich een nieuwe wereld voor u. Zo voel je ook eens wat het is om als vreemdeling in een land terecht te komen waar je de taal niet begrijpt. De Polen zijn hartelijk, maar je moet een eerste stapje in hun richting doen.

Het reserveren is misschien iets moeilijker. In bijlage vind je een formulier die we in 2 talen opgemaakt hebben om vanuit België te kunnen reserveren via e-mail.

Eten

Ontbijt. Een echt Pools ontbijt is zeer calorierijk. Zo kreeg ik worst met frieten en groenten op mijn "nuchtere" maag.

Lunch of avondmaal: Hoe ze het doen weten we niet, maar in Polen kan je op ieder moment van de dag eten. Alhoewel niet echt verfijnd is, is het toch best lekker.

Restaurants in Bialowieza: er zijn een 2 tal hotels met restaurant en een restaurantje in de hoofdstraat. De menukaart is ter beschikking in het Duits of Engels.

Restaurants zijn er niet veel in de Biebrza vallei. In Goniadz was het eten in hotel Bartek excellent én in een prachtig kader van gesculpteerde houten meubels. In Wizna en in Osowiec Twierdza aan de brug zijn er wegrestaurantjes.

Er zijn overal winkels (sklep) waar je allerhande kunt kopen. Wij hebben geen bakkerij of beenhouwerij gezien.

Bijkomende info indien gewenst:

Roos Deman en Guido Desmarests

Boldriesstraat 58

8930 Lauwe

056 402026

guido.desmarests@skynet.be

15 mei 2002

Reservation Form

Zdzislaw Dabrowski

Chojnowo 34, Trzcianne

Tel: 0048 86 219-57-55

E-mail: trzcianne@ug.pl

Accommodation: house Chojnowo 29 + garden (dom Chojnowo 29+ ogród)

- 2 bedrooms, capacity 4-6 persons (dwie sypialnie, 4-6 osób)
- Bathroom with lavabo, toilet and shower (lazienka ze zlewem, ubikacja i prysznicem)
- Kitchen (kuchnia),
- Fireplace (kominek)
- Refrigerator (lodówka)
- Gas-cooker (kuchnia gazowa)

- Dogs allowed (zakaz wprowadzania psów)
- Grocery shop nearby (sklep spozywczy w poblizu)
- Breakfast reservation necessary (mozliwosc rezerwacji sniadan)
- Barbecue/grill/fireplace in the garden (grill/miejsce na ognisko w ogrodzie)
- Polish spoken (polsku)
- Price in Polish Zloty/person/night (Cena w PLN/noc): .....

Contact Information/Kontakt

Name:
Imie i Nazwisko:
.....

Arrival date: D/M/Y
Data przyjazdu D/M/R
.....

Number of people
Ilosc osób
.....

Number of nights stay:
Liczba dob hotelowych:
.....

Fax number:
Fax:
.....

Phone number:
Telefon:
.....

E-mail:
.....

Remarks/ questions:
Uwagi/pytania:
.....
.....

Reservation Confirmation/Potwierzenie rezerwacji

Reservation confirmed: Yes No
Rezerwacja potwierdzona Tak Nie

Closest available dates:
Najblizsze wolne terminy:
.....

Dates confirmed:
Daty potwierdzone:
.....

Price/day/person or
Total price per day:
Cena/dzien/osoba lub
pelna cena utrzymania dziennego
.....

If you have any questions or wish to change this information please contact **Zdzislaw Dabrowski** at the above phone/fax number. Please be advised that method of payment must be cash in Polish Zloty. Please present this confirmed reservation form upon check-in.

W razie jakichkolwiek pytan lub potrzeby z miany rezerwacji prosimy o kontakt **Zdzislaw Dabrowski** na powyzszy numer telefonu/faksu. Prosimy miec na awadze, ze forma zaplaty jest gotowka w zlotych polskich. Prosimy o okazanie formularza z potwierdzeniem rezerwacji po dotarciu na miejsce.